

Penge paa en for de paagældende gunstiger Maade, om der ikke var *frugtbarere Foranstaltninger* at iværksætte for denne Samfundsklasse, end det, her tilsigtes, og jeg indser ikke, hvorfor man ikke i dette Lovforslag kunde have bestemt, at denne Begunstigelse dog ikke skulde gælde for Ejendomme, der overstige 6,000 Kr.s Værdi. Man vilde da ikke forrykke det gamle Forhold, de, der hidtil have haft denne Begunstigelse, beholde den.

Der er et andet Spørgsmaal, der har trængt sig frem hos mig ved at sysle med denne Sag, og det er, om man ogsaa kan sige, at de paagældende egentlig trænge til denne Støtte. Jeg ved ikke, om jeg tager fejl, men i hvert Fald viser den Statistik, der saa ofte henvises til paa andre Omraader, at Indehaverne af saadanne smaa Ejendomme sidde forholdsvis godt i det her i Landet. Efter Statistiken have Ejendomme paa mellem $\frac{1}{4}$ og 1 Tønde Hartkorn en Behæftelse gennemsnitlig af 38,6 pCt., og Behæftelsen bliver højere og højere, efter som man kommer op med Hensyn til Hartkorn, saa at Ejendomme paa over 12 Tønder Hartkorn ifølge Statistiken for Femaaret 1895—99 have tinglyst Behæftelse paa 70 pCt. af Ejendommens Værdi. Jeg tror ikke, at det er et godt Princip at gaa efter, den Tikroneseddel, slet og ret Tikroneseddel, man uden Hensyn til Trang forærer den Mand, der i det givne Øjeblik, da Ejendommen vurderes, er Indehaver af en Ejendom til 6,000 eller 8,000 Kr. Saa er der endvidere det, at saa vidt mig bekendt kan en Repræsentant i en af disse Kreditforeninger ved denne Bibeskæftigelse, som det er at skulle repræsentere en saadan Kreditforening, under visse Forhold have en Aarsindtægt paa indtil 4,000 Kr. Det er naturligvis en rar lille Bibeskæftigelse for en Husmand at have, og en almindelig Vurderingsmand kan lejlighedsvis, efter hvad jeg ved, tjene 20—30 Kr. om Dagen. I saadanne selvstyrende Institutioner, som Husmandskreditforeningerne ere, ville Husmændene snart ændre saadanne Forhold, hvis de finde Sted, dersom de selv skulde betale Pengene, og jeg tror ogsaa at vide Besked med, at der er andre Kreditforeninger her i Landet, hvor Taksationsomkostningerne ikke ere nær saa store. Dersom Omkostningerne ved disse Taksationer skulde afholdes af Husmændene selv, vilde de snart paa deres Generalforsamlinger tage Beslutning om at sætte Honorarerne lidt ned, saa at det blev et lidt mere rimeligt Udbytte, disse Tillidsmænd kunde

have ud af deres Hverv; men som Forholdet nu er, hvor Staten i alt væsentligt betaler, hvad det koster, lader man Staten betale. Hvorfor i al Verden skulde man interessere sig for at faa de Beløb bragte ned? Interessenterne kunne i den Henseende være ret ligeglade.

Om den Betænkning, der er afgiven ved anden Behandling, skal jeg indrømme, at den er kort og fyndig, idet der kun staar i den: Udvalget indstiller Lovforslaget til Vedtagelse med nedenstaaende Ændring, men der er ikke mange Tanker udtrykt i den, der er ikke mange Oplysninger for den, der har sine Tvivl, saaledes som jeg nu har udtrykt mine, og jeg ser mig derfor i Henhold til, hvad jeg har udviklet, ikke i Stand til at stemme for Lovforslaget, som det her foreligger oplyst.

Ordføreren (Jens Bush): Jeg er unægtelig bleven i høj Grad forbavset ved det ærede Medlems Optræden lige over for denne Sag, hvilken Optræden forøvrigt ligner den ved Sagens første Behandling før Jul. Jeg er bleven saa meget mere forundret derved, som det ærede Medlem jo særlig har gjort det til sin Opgave at gøre noget for vore Husmænd her i Landet, og jeg kan ikke se andet, end at hans Udtalelser baade i Dag og ved 1ste Behandling give dem i det andet Ting, der ere Modstandere af Loven, saa gode Vaaben i Hænde, som de kunne ønske sig. Naar det ærede Medlem, uagtet sin gode Vilje for de smaa og for Husmændene, optræder paa den Maade lige over for dette Lovforslag, som jeg troede uden en eneste Udtalelse var bleven vedtaget her i Dag ved 3die Behandling, kan jeg ikke tænke mig andre Grunde dertil end den, at det ærede Medlem er ung her i Salen. Det være ikke sagt til Mandens Forkløjnelse, thi det ærede Medlem kan jo ikke gøre ved, at han ikke har siddet her længere, og en Mand kan jo ogsaa blive gammel her, hvis han bliver ved at være levende, saa det er ikke noget at kritisere ham for, at han er ung her, men naar det ærede Medlem har talt, som han gjorde, maa det være, fordi han ikke har haft Lejlighed til at følge denne Sags Udvikling. Det har jeg derimod. Jeg har været med til at vedtage Loven i 1880, og jeg ved, hvor haardt det kneb at faa denne Begunstigelse for denne Samfundsklasse. Hvis vi ikke havde haft en Indenrigsminister, som var god Estrupper og Højremand, havde det været umuligt at faa Loven lodset gennem Landstinget. Vi